

POLISUL

- Oraș-stat, principala formă de organizare a grecilor în Antichitate.
- A apărut din cauza reliefului muntos, care a favorizat izolarea comunităților.
- Fiecare polis era independent și își urmărea propriile interese.
- Cele mai cunoscute poleis: Atena, Sparta, Teba, Corint, Argos.

FORME DE ORGANIZARE POLITICĂ ÎN GRECIA ANTICĂ

Monarhia

- conducerea aparține unui singur om (regele)
- mare preot, comandă armata, împarte dreptatea.

Aristocrația

- puterea aparține nobililor, proveniți din vechile familii.

Tirania

- conducerea aparține unui singur om, care ia puterea prin forță.

Oligarhia

- conducerea aparține unui număr restrâns de oameni, de obicei cei cu avere.

Democrația

- puterea aparține cetățenilor de sex masculin.
- participă la elaborarea legilor și pot ocupa funcții în stat.

Diferite poleis au adoptat, de-a lungul timpului, forme diferite de organizare.

FORME DE ORGANIZARE POLITICĂ ÎN GRECIA ANTICĂ

Cetăți, oameni, instituții

ATENA – drumul spre democrație

Perioada aristocratică

9 arhonți aleși din rândul nobililor. Areopagul – putere judecătorească.

Dracon
(621 î.Hr.)

Primele legi scrise (severe).

Solon
(sf. sec. VII – inc. VI î.Hr.)

- Reforme politice și sociale.
- Sporește rolul Adunării (Ecclesia).
- Tribunalul popular Heliia.
- Consiliul celor 400 (Boulé).

Pisistrate
(561–527 î.Hr.)

Instaurarea tiraniei (cu sprijinul mercenarilor).

Clistene
(508/507 î.Hr.)

- Reforme care pun bazele democrației.
- Organizarea populației pe criterii teritoriale în deme.
- Consiliul celor 500 (Boulé).
- Introducerea ostracismului.

Pericle
(443–429 î.Hr.)

- Apogeul democrației ateniene.
- Adunarea Poporului are putere legislativă.
- Magistrații aleși prin tragere la sorți.
- Consiliul celor 10 strategii (conducere militară).

Instituțiile democrației ateniene

Ecclesia (Adunarea Poporului)

- votarea legilor
- decide pacea și războiul
- votarea ostracismului
- formată din cetățeni de sex masculin

Boulé (Consiliul celor 500)

- ales prin tragere la sorți pentru un an
- pregătea legile
- se întrunea în Agora

Heliia (tribunalul popular)

- format prin tragere la sorți
- judeca diferite cauze

Cei 10 strategii

- aleși anual
- conducerea armatei
- unici aleși prin vot

Areopagul

- rol restrâns în perioada clasică
- (judeca omucidările, anumite cauze religioase)

SPARTA – un model diferit

- Asociată populațiilor doriene din Laconia.
- Tradiția atribuie lui Licurg organizarea sistemului politic și social (istoricitatea sa este incertă).
- Formă de guvernare: oligarhică, cu elemente monarhice.

Principalele instituții

- **Doi regi** – atribuții militare, religioase și judiciare, dar cu puteri limitate.
- **Gherusia** – consiliul bătrânilor (28 de membri peste 60 de ani) + cei doi regi.
- **Eforii** – 5 magistrați cu puteri largi de control.
- **Apella** – adunarea cetățenilor spartiați (aproba prin aclamație, nu în unanimitate).

Caracteristici

- Societate militarizată și disciplină strictă.
- Educație riguroasă (agoge).
- Stabilitate, dar întârziere economică și culturală comparativ cu alte poleis.

Limitele democrației ateniene

- Drepturile politice aparțineau doar cetățenilor de sex masculin.
- Femeile nu aveau drepturi politice.
- Metecii (străinii stabiliți în Atena) erau excluși.
- Sclavii, numeroși, erau excluși.

Structura populației Atenei (aprox.)

- Cetățeni: ~ 40.000
- Femei și copii: ~ 110.000
- Meteci: ~ 40.000
- Sclavi: ~ 110.000

Importanță și moștenire

- Experiența greacă a oferit modele diverse de organizare politică.
- Democrația atenană a influențat profund gândirea politică ulterioară.
- Sparta a reprezentat un model alternativ, bazat pe disciplină și stabilitate.
- Moștenirea politică a Greciei Antice stă la baza multor concepte moderne (cetățenie, participare politică, instituții).

„Orașul nu este zidurile, ci oamenii săi.”

Thucydides

dorugradinaru.ro